

ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЛІ ДЕРЖАВНИХ ВИТРАТ У ПРОЦЕСАХ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ

У статті проаналізовано стан фінансової системи через державні витрати. Аналізуються фактори впливу державного регулювання на формування фінансової політики.

В статье проанализировано состояние финансовой системы через государственные расходы. Анализируются факторы влияния государственного регулирования на формирование финансовой политики.

The paper deals with the analyses of financial system conditions through the state expenses. The factors of the state regulation influence on forming the financial policy are analyzed.

Зважаючи на те, що певні економічні концепції визначають важливість ролі політики витрат, яку вона відіграє у регулюванні економічних відносин, тому і проведення такої політики, під якою розуміють витрати держави на придбання благ або послуг, пов'язаних із задоволенням суспільних потреб, потребує узагальнення, аналізу її проведення та виявлення особливостей та напрацювання методології впровадження в сучасних умовах проведення економічних перетворень.

Проводячи певні наукові дослідження, слід відмітити те, що в світовій практиці існують декілька видів класифікації державних витрат. Так, наприклад, англійський вчений А. Пігу розділяє державні витрати на трансформаційні та трансфертні [4].

За його визначеннями до трансформаційних витрат відносяться наступні витрати:

- державні інвестиції;
- державне споживання товарів та послуг;
- виплати із бюджету заробітної плати.

У сьогоденні світової економічної діяльності державні кошти використовуються для придбання послуг, які мають вираз у товарі або праці, тобто як би трансформуються в інші блага. Тому, до трансфертних витрат можливо віднести й такі витрати, як:

- субсидії;
- грошова допомога домашнім господарствам;
- соціальне забезпечення.

Тобто, це витрати, які не передбачають зустрічних послуг й визначаються, як пряма передача коштів (трансферт).

Для того, щоб забезпечити державний контроль за витратами грошових коштів, використовують так звані інституціональний розпо-

діл фінансових ресурсів, а саме: по міністерствах, відомствах, департаментах тощо [1].

Проведення контрольних заходів за ефективністю використання державних грошових коштів можливо впроваджувати, якщо згрупувати їх за цільовим призначенням, наприклад: на оборону, освіту, охорону здоров'я, наукові дослідження, соціальне забезпечення.

Відповідно, масштаби державних витрат можуть наявно свідчити про роль держави в економічній діяльності та її впливи на неї, особливо якщо проводити їх порівняння із ВВП країни, що можливо проаналізувати по державних витратах, які проводились у розвинених країнах у третю чверть минулого століття, що представлені в табл. 1.

Таблиця 1

Державні витрати розвинених країн (у %% до ВВП)

	1970 р.	1994 р.
США	32	34
Японія	19	36
ФРН	39	51
Велика Британія	39	45
Франція	39	55
Італія	34	54
Швеція	43	71
Економічно розвинені країни (разом)	32	42

Порівняльний аналіз державних витрат, які представлені в таблиці за період у 24 роки, надає можливість констатувати, що державні ви-

трати володіють досить високою рухливістю, так званою еластичністю.

Слід відмітити, що під час кон'юнктурного підйому відбувається автоматичне зниження державних витрат і навпаки.

Найбільшою антициклічною дією визначають витрати держави на соціальну підтримку безробітних або на інші види соціальної допомоги [3].

Під час підйому підвищуються платежі підлягаючим обов'язковому страхуванню особам, одночасно знижуються виплати по безробіттю. У період спаду разом із зростанням безробіття підвищуються виплати на соціальну підтримку та скорочуються відрахування від одержаних доходів на цілі страхування.

Головним завданням проведення державної політики витрат визначають впливи на сукупний попит. Одночасно така політика спрямовується на підтримання й інших форм економічної рівноваги, а саме:

- між сферою виробництва й природним комплексом;
- рівнем розвитку окремих регіонів країни та виробничих промислових галузей;
- станом економіки країни та ступенем її зовнішньої безпеки.

Таким чином, держава, контролюючи оподаткування й витрати отриманих грошових коштів, може впливати в цілому на розвиток

економіки, що є важелем впливу на спонукання відтворювальних процесів в період транзитивної економічної політики, яку проводить Україна.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Адамик, Б. П. Національний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : навч. посібник / Б. П. Адамик. – Т.: Карт-бланш, 2002. – 279 с.
2. Базилевич, В. Д. Державні фінанси [Текст] : навч. посібник / В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик; за заг. ред. В. Д. Базилевича. – К.: АТІКА, 2002. – 368 с.
3. Власюк, В. Є. Щодо еволюційних надбань теорії грошей, капіталу і фінансів [Текст] / В. Є. Власюк // Економіка: проблеми теорії та практика. Зб. наук. пр. – Вип. 139. – Д.: ДНУ. 2002. – С. 189-193.
4. Власюк, В. Є. Важелі управлінських впливів на проведення фінансово-кредитної політики [Текст] : монографія / В. Є. Власюк. – Д.: Вид-во ДНУЗТ, 2006. – 268 с.
5. Габбард, Р. Г. Гроші, фінансова система та економіка [Текст] / Р. Глен Габбард. – К., 2004. – 451 с.
6. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку [Текст] / за ред. В. М. Гейця. – К.: Ін-т екон. прогнозів.; Фенікс, 2003. – 1008 с.

Надійшла до редколегії 26.08.2008.